

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

Sihteeristö

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan toimintasuunnitelma vuonna 2022

1 Toimintasuunnitelman taustaa

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnasta annetun asetuksen 3.1 §:n mukaan lautakunnan toiminta perustuu sen hyväksymään vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan sekä tiedonhallintalain 11.1 §:ssä tarkoitettuun arviointisuunnitelmaan. Toimintasuunnitelma toimii lautakunnan resurssisuunnittelun sekä toiminnan toteuttamisen pohjana, jonka perusteella lautakunta laatii vuosittaisen toimintakertomuksen oman toiminnan tuloksellisuudesta. Toimintasuunnitelma laaditaan tiedonhallintalain 10.1 §:n 2 kohdassa säädetyn edistämistehdävän toteuttamista varten.

2 Toimintasuunnitelma

Tiedonhallintalautakunnan tehtävänä on edistää tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tämän lain vaatimusten toteuttamista. Tiedonhallintalautakunnan toiminnan painopisteenä on vuonna 2022 hyvinvointialueiden perustamisen tukeminen, jotta näiden uusien tiedonhallintayksiköiden ja niissä toimivien viranomaisten toiminnassa huomioidaan jo alusta alkaen tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten ja menettelyjen toteuttaminen. Sosiaali- ja terveystieteiden sekä pelastusalan toiminnan uudistaminen edellyttää myös tiedonhallintalaissa tarkoitetun tiedonhallinnan muutosvaikutusarvioinnin tekemistä, jossa lautakunta toimii tukena.

Tiedonhallintalautakunta jatkaa tiedonhallintalakiin liittyvien suositusten laatimista ja päivittämistä vuonna 2022. Painopisteenä on tuottaa suosituksiin lisää hyviä käytäntöjä, joita tiedonhallintalain täytäntöönpanossa on syntynyt.

Lautakunnalle on säädetty uusia tehtäviä avoimen datan direktiiviin liittyen. Lautakunta tulee tukemaan direktiivin täytäntöönpanoa suosituksia laatimalla, kun direktiiviin liittyvät komission täytäntöönpanosäädökset tarkentuvat. Lautakunta arvioi vuoden 2022 aikana, miltä osin automaattiseen päätöksentekoon liittyvät sääntelymuutokset tulevat vaikuttamaan lautakunnan toimintaan.

Tiedonhallintalautakunta kehittää suositusten julkaisukanavia. Tunnistettuja kehittämistarpeita on säilytysaikojen ja tietoturvalisuus-kriteeristön julkaisutavassa. Myös suositusten hallintamallia kehitetään mahdollisuuksien mukaan.

Tiedonhallintalautakunta jatkaa aktiivista sidosryhmäyhteistyötä järjestämällä hybridimallilla tilaisuuksia.

2.1 Viestinnän painopistealueet 2022

Lautakunnan viestintä on avointa, kannustavaa ja ennakoivaa. Kaikki lautakunnan jäsenet ja varajäsenet osallistuvat lautakunnan asioista viestintään aktiivisesti. Lautakunta kohdentaa viestintäänsä vuonna 2022 erityisesti tiedonhallintayksiköiden ylimmälle johdolle. Suunnittelua ja toteuttamista varten perustetaan viestintätiimi. Lisäksi lautakunta järjestää täsmätukea tiedonhallintayksiköissä hankalaksi koettuihin asioihin.

Sihteeristön vastuulla on ylläpitää lautakunnan verkkosivuja ja mahdollisia muita viestintäkanavia sekä tuottaa lautakunnan viralliset tiedotteet ja kokousviestintä.

Lautakunta järjestää tiedonhallinnan edistämiseksi avoimia tilaisuuksia tiedonhallintalain täytäntöönpanon siirtymäajat huomioon ottaen. Vuonna 2022 aiheina ovat

- asiakirjajulkisuuskuvauksen laatimisen hyvät käytännöt
- tiedonhallintamallin ylläpidon hyvät käytännöt

- Tietotietoturvallisuus kunnissa, yhteistyössä julkisen hallinnon strategiaa toteuttavan, kunnille suunnatun jalostamo-toiminnan kanssa
- Tietoturvallisuus hyvinvointialueilla
- Asiakirjojen säilytysajat
- Palvelujen tiedonhallinnan metatiedot
- Hyvinvointialueille kohdennettavat koulutukset

Tilaisuuksien järjestelyissä hyödynnetään Digi- ja väestötietoviraston (DVV) asiantuntijapalveluita.

Edellä mainittujen lisäksi lautakunta osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan muiden tahojen järjestämiin tilaisuuksiin tiedon jakamiseksi.

Lautakunnalla on erillinen, vuosittain päivittyvä viestintäsuunnitelma.

2.2 Sidosryhmäyhteistyö ja sidoshankkeet

Tiedonhallintalautakunnan antamat suositukset valmistellaan lautakunnan asettamissa jaostoissa. Suositusluonnokset laitetaan avoimesti kommentoita- viksi sidosryhmiltä saatavaa palautetta varten.

Tiedonhallintalautakunta toimii yhteistyössä DVV:n kanssa, erityisesti tilaisuuksien järjestämiseen liittyen ja tietoturvallisuuden osalta VAHTI-toiminnan kanssa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti tietotur- vallisuussuositusten kehittämiseksi, koska tietoturvallisuussuositukset sisältä- vät tietosuojalainsäädännössä tarkoitettuja teknisiin ja organisatorisiin toimia henkilötietojen suojaamiseksi. Tiedonhallintalain tietoturvallisuussäännökset ovat osa tietosuojalainsäädäntöä.

Kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä suunnitellaan yhdessä kuntia edustavien yhdistysten kanssa.

Tiedonhallintalain 10.7 §:ssä säädetään, että tiedonhallintalautakunta voi aset- taa väliaikaisia jaostoja tiedonhallinnan menettelyjen kehittämiseksi. Jaostoihin voi kuulua tiedonhallintayksikköjen asiantuntijoita. Lautakunnan sihteerit toimi- vat jaostojen puheenjohtajina. DVV:n tehtävänä on tuottaa tiedonhallintalauta- kunnalle asiantuntijapalveluja tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettely- jen kehittämiseksi.

2.2.1 Tietoturvallisuusjaosto

Jaoston puheenjohtajana toimii Eelis Laine ja varapuheenjohtajana Tuija Kuu- sisto.

Jaosto jatkaa digitaalisen turvallisuuden arviointikriteeristöä laatimaan asete- tun jaoston toimintaa samalla kokoonpanolla ilman uudelleen asettamista vuo- den 2022 loppuun asti.

Jaosto jatkaa digitaalisen turvallisuuden arviointikriteerien laatimista sekä tä- hän liittyvän työkalun ja toimintamallin kehittämistä, pilotointia ja arviointia. Työkalu otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana.

Tietoturvallisuusjaosto seuraa ja arvioi lautakunnan antamien tietoturvallisuus- suositusten ajantasaisuutta ja kattavuutta.

Jaosto analysoi myös tiedonhallintalakiin mahdollisesti vuoden 2022 aikana esitettävien muutosten vaikutukset olemassa oleviin tietoturvaluusuuosuutuk-
siin erityisesti valmiussuunnittelun osalta.

Mahdollisuuksien mukaan tietoturvaluusuujaosto arvioi syksyyn 2022 men-
nessä alustavasti tiedonhallintalain tietoturvaluusuuäännösten kehittämistar-
peita ottaen huomioon hallinnon digitalisaation tuomat muutokset ja ilmiöt toi-
mintaympäristössä sekä miltä osin suosituksia olisi tarvetta täydentää otta-
maan huomioon erilaiset tiedonhallintaan ja tietojenkäsittelyyn kohdistuvat
muutokset.

Mahdollisuuksien mukaan tietoturvaluusuujaoston jäsenet perehtyvät ja seu-
raavat uusia tietoturvaluusuuilmiöitä ja teknologioita (esim. esineiden internet,
tekoäly, 5G, paikkatiedon hyödyntämien) tiedonhallinnan ja sen tietoturvalu-
suuden näkökulmista. Seurannan tavoitteena on pystyä ennakoivasti tunnistaa-
maan ja nostamaan tiedonhallintalautakunnan käsiteltäväksi uusien ilmiöiden
ja teknologioiden vaikutukset tiedonhallintaan ja sen tietoturvaluusuuuteen

Tietoturvaluusuujaosto osallistuu hyvinvointialueiden perustamista tukeviin toi-
miin sekä edistää tietoturvaluusuuustoimenpiteiden täytäntöönpanoa kunnissa ja
kuntayhtymissä, joiden on noudatettava tiedonhallintalain tietoturvaluusuu-
säännöksiä vuoden 2023 alusta lukien. Tukea tuotetaan seminaareilla ja työ-
pajoissa. Jaoston kokoonpanoa täydennetään erillisellä päätöksellä hyvinvoin-
tialueiden edustajilla.

2.2.2 Toimintalähtöisen asianhallinnan kehittämisjaosto

Jaoston puheenjohtajana on Suvi Metsärinta-Lehmusvaara ja varapuheenjoht-
aja Riitta Autere.

Jaoston toiminta vuonna 2022:

- Suositus viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuotettaessa (27
§) viimeistelytyöt
- Asiankäsittelyn metatietosuosituksen päivittäminen asiankäsittelyä koskevien
lakkautettujen JHS-suositusten säilytettäväksi katsotuilla osioilla.

Jaosto järjestää työpajoja sekä muita tilaisuuksia koskien sekä asiankäsittelyn
metatietoja että palvelujen tiedonhallinnassa syntyvien asiakirjojen metatietoja.
Tietojärjestelmien toimittajille järjestetään erillinen tilaisuus. Lisäksi järjeste-
tään asiakirjajulkisuuskuvauksen ja tiedonhallintamallin laadintaan liittyvä tilai-
suus yhteistyössä tiedonhyödyntämisen jaoston kanssa.

Jaostolla on tiedonhyödyntämisen jaoston kanssa yhteinen kuvailutietojen ko-
neluettavaan muotoon keskittyvä alatyöryhmä. Jaosto päivittää asiankäsittelyn
metatietosuositusta alatyöryhmän työn pohjalta.

Jaoston toimikautta jatketaan vuoden 2022 loppuun.

2.2.3 Julkisen hallinnon tiedon hyödyntämisen jaosto

Jaoston puheenjohtajana on Riitta Autere ja varapuheenjohtaja Suvi Metsä-
rinta-Lehmusvaara.

Julkisen hallinnon tiedon hyödyntämisen jaostossa edistetään julkisen hallinnon hallussa olevien tietojen laajamittaista hyödyntämistä, niihin liittyvien menettelyjen kehittämistä sekä tuetaan uudelleenlaaditun avoimen datan direktiivin (PSI-direktiivi, (EU) 2019/1024) kansallista täytäntöönpanoa.

Jaoston tehtävänä on laatia suositukset 19.1 §:ssä säädetystä sähköiseen muotoon muuttamisesta ja 19.2 §:ssä mainitusta tietoaineistojen ja niiden kuvailutietojen koneluettavasta muodosta sekä päivittää tarvittavilta osin tiedonhallinnan muutosvaikutusarviointisuositus. Jaoston tehtävänä on myös päivittää teknisiä rajapintoja sekä tiedonhallintamallia koskevien suositusten sisältöä avoimen datan direktiivin kansallisen täytäntöönpanon mukaisesti. Avoimen datan direktiivin kansalliseen toimeenpanoon liittyvistä muista suosituksista päätetään erikseen.

Jaoston toiminta vuonna 2022:

- Asiakirjojen sähköiseen muotoon muuttamisen suositus
- Tietoaineistojen ja niiden kuvailutietojen koneluettavan muodon suosituksen viimeistely
- Teknisiä rajapintoja ja katseluyhteyksiä koskevan suosituksen päivitys tietoaineistojen ja niiden koneluettavan muodon suosituksen sekä avoimen datan direktiivin kansallisen täytäntöönpanon mukaisilla muutoksilla
- Tiedonhallinnan muutosvaikutusarviointisuosituksen päivittäminen tietoaineistojen ja niiden koneluettavan muodon suosituksen sekä avoimen datan direktiivin täytäntöönpanon tuottamilla muutoksilla, sisältäen kuvaustasojen päivittämisen
- Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnin suosituksen mallipohjan päivittäminen suositusmuutosten mukaisesti
- Tiedonhallintamallisuosituksen päivittäminen tietoaineistojen ja niiden koneluettavan muodon suosituksen sekä avoimen datan direktiivin täytäntöönpanon mukaisesti
- Usean viranomaisen välisen säännöllisesti ja vakioitavissa olevan tiedonluovutuksen selvittäminen toimialalla (30.4 §)
- Esiselvitys toisen viranomaisen tietoaineistojen hyödyntämisestä teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla (20 §)

Jaosto järjestää työpajoja sekä muita tilaisuuksia tietoaineistojen ja niiden kuvailutietojen koneluettavaan muotoon muuttamisesta ja katseluyhteydet sekä päivitettävien suositusten aiheista.

Jaoston yhteydessä toimii toimintalähtöisen asianhallinnan jaoston kanssa yhden kuvailutietojen koneluettavaan muotoon keskittyvä alatyöryhmä.

Jaoston toimikautta jatketaan vuoden 2022 loppuun.

2.2.4 Asiakirjojen säilytysaikojen määrittelyn jaosto

Jaoston puheenjohtajana on Heidi Torro ja varapuheenjohtaja Suvi Metsärinta-Lehmusvaara.

Jaoston tehtävänä on määrittellä tiedonhallintalain 21 §:n mukaisesti asiakirjojen säilytysaikoja. Jaoston työ kohdistuu valtiohallinnon ja kuntien yleisissä toimintaprosesseissa muodostuvien tai käsiteltävien asiakirjojen säilytysaikojen määrittelyyn.

Jaoston toiminta vuonna 2022:

- Syksyllä 2021 valmisteltujen suositusten julkaisu
 - o Yleishallinto
 - o Henkilöstöhallinto

- Hankintatoimi
- Suositukset valmistelu ja julkaisu:
 - Taloushallinto
 - Opetustoimi
 - Viestintä (myös sosiaalisen median aineistot)
 - Tiedonhallinta, tietosuoja ja tietoturva
 - Ympäristöterveydenhuolto
 - Ympäristönsuojelu

Lisäksi jaosto järjestää kaksi avointa tilaisuutta suositusten valmistuttua.

Jaosto on asetettu vuoden 2022 loppuun.

2.3 Vuonna 2022 julkaistavat suositukset

Tiedonhallintalautakunta julkaisee vuoden 2022 aikana seuraavat suositukset tai suositusten päivitykset.

Uudet suositukset:

- Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden arviointikriteeristö
- Suositus tietoaineistojen ja niiden kuvailutietojen koneluettavasta muodosta
- Suositus asiakirjojen sähköiseen muotoon muuttamisesta
- Suositus asiakirjojen koneluettavasta muodosta
- Suositus palvelujen hallinnan metatiedoista
- Säilytysaikasuositukset
 - Yleishallinto
 - Henkilöstöhallinto
 - Hankintatoimi
 - Taloushallinto
 - Opetustoimi
 - Viestintä (myös sosiaalisen median aineistot)
 - Tiedonhallinta, tietosuoja ja tietoturva
 - Ympäristöterveydenhuolto
 - Ympäristönsuojelu

Päivitykset:

- [Suositus teknisistä rajapinnoista ja katseluyhteyksistä](#)
- [Suositus tiedonhallintamallista](#)
- [Suositus tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista](#)
- [Suositus turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen käsittelystä](#)

Jaostot huolehtivat uusien suositusluonnosten asettamisesta julkisesti kommentoitavaksi ja annetut kommentit huomioidaan tarvittavilta osin ennen suosituksen hyväksymistä. Päivitettävien suositusten osalta jaostot arvioivat tehtyjen muutosten merkittävyyden suhteessa alkuperäiseen suositukseen. Päivitysluonnos voidaan laittaa julkisesti kommentoitavaksi.

Päivitetyt suositukset saavat uuden julkaisunumeron julkaisusarjassa.

Säilytysaikasuositusten ja tietoturvallisuuskriteeristön julkaisukanavia kehitetään.

3 Arviointisuunnitelma

Tiedonhallintalautakunnan arviointisuunnitelma valmistellaan sihteeristössä ja lautakunta päättää lopulliset arviointikohteet sekä arvioitavat tiedonhallintayksiköt. Arviointiin otetaan mukaan valtion virastojen ja laitosten, kuntien ja kuntayhtymien sekä maakuntaliittojen tiedonhallintayksiköjä arviointiin käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Arviointia varten laaditaan tiedonhallintayksiköille selvityspyyntö.

4 Tiedonhallintalautakunnan kokoukset

Tiedonhallintalautakunta kokoontuu vuonna 2022: tammi-, maaliskuu-, huhti-, touko- ja kesäkuussa sekä syys-, loka-, marras- ja joulukuussa.